

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/398/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1613214969
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1613214969.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a. s., IČO: 36 234 176, Teplická ul. č. 7434/147, Piešťany, zast. Advokátskou kanceláriou ERASMUS LEGAL, s. r. o., Justičná ul. č. 9, Bratislava, proti žalovanej: D. O., H.. XX. XX. XXXX, C. T. V.. Č.. XXX/XX, K., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: Spotrebiteľské združenie OSA, Fedinova ul. č. 9, Bratislava, zast. Advokátskou kanceláriou HKP Legal, spol. s r. o., Sasinkova ul. č. 6, Bratislava, o 24,10 eur s prísl., na odvolanie vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Okresného súdu Malacky zo dňa 28. mája 2015, č. k. 5C/280/2014-40, pomerom hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Malacky zo dňa 28. mája 2015, č. k. 5C/280/2014-40, v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi sa **n e p r i z n á v a** náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil, žiadnemu z účastníkov, ani vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej, nepriznal právo na náhradu trov konania a vyslovil, že žalobcovi bude prostredníctvom prevádzkovateľa systému Slovenská pošta, a. s., vrátený súdny poplatok 9,80 eur, po právoplatnosti uznesenia.

Súd prvého stupňa konanie zastavil v zmysle § 96 ods. 1 O. s. p., keďže žalobca vzal žalobu späť. O trovách účastníkov konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak bolo konanie zastavené. O trovách vedľajšieho účastníka rozhodol podľa § 150 ods. 1 O. s. p., pričom ich náhradu vedľajšiemu účastníkovi nepriznal. V tejto súvislosti poukázal na to, že podstatou vstupu vedľajšieho účastníka do predmetného konania bolo zabezpečiť žalovanej kvalifikovanú obranu proti žalobe, keďže v danom prípade sa jednalo o spotrebiteľa, avšak bolo nepochybné, že vedľajší účastník vstúpil do konania tzv. naslepo, bez akýchkoľvek vlastných informácií o predmetnom konaní. Vedľajší účastník musel potom počítať s možnosťou, že jeho účasť v konaní (a teda aj jeho prípadné trovy) nebude nevyhnutná, napríklad ak sama žalovaná bude schopná sa kvalifikovane brániť alebo sa dá sama zastúpiť advokátom, alebo pôjde o prípad, kedy nebude dôvod niečo namietať voči uplatnenému nároku. Uviedol, že bez ohľadu na to, či účastník (resp. vedľajší účastník) namieta neplatnosť zmluvnej podmienky pre jej neprijateľnosť, alebo namieta nekalú obchodnú praktiku, súd je povinný ex offo skúmať, či si žalobca nárok uplatňuje z neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo z nekalej obchodnej praktiky. Účastníkovi, ktorým je spotrebiteľ, a o ktorom sa predpokladá, že je slabšou zmluvnou stranou, poskytuje ochranu v súdnom konaní proti vyššie uvedeným nekalým praktikám dodávateľa samotný súd. Vzhľadom k tomu, trovy vedľajšieho účastníka súd prvého stupňa nepovažoval za účelne vynaložené, nakoľko vedľajší účastník vo svojom vyjadrení k žalobe namietal existenciu neprijateľných zmluvných

podmienok, na existenciu ktorých by súd aj bez toho prihliadal ex offo. O vrátení súdneho poplatku súd prvého stupňa rozhodol podľa zák. č. 71/1992 Zb.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie vedľajší účastník na strane žalovanej a napadol ním výrok, ktorým mu súd prvého stupňa nepriznal právo na náhradu trov konania. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti trov konania vedľajšieho účastníka zmenil a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť mu trovy konania vo výške 59,14 eur alebo aby ho v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že pre aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O. s. p. sa vyžaduje, aby sa jednalo o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí odôvodnený. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia však neobsahuje také dôvody, pre ktoré by mohla byť aplikácia § 150 ods. 1 O. s. p. dôvodná a správna. Vedľajší účastník v konaní vystupoval na podporu žalovanej, proti ktorej podal žalobca predmetný návrh, pričom podstatným pre právne posúdenie veci bolo, že nárok uplatňovaný žalobcom nebol dôvodný a postrádal akýkoľvek zákonný alebo zmluvný podklad. Uviedol, že žaloba bola zamietnutá najmä z dôvodu aktivity vedľajšieho účastníka, ktorý sa v konaní vyjadril na podporu spotrebiteľa tým, že preukázal, že poskytnutý úver bol bezpoplatkový a bezúročný. Výklad, ktorý by z uplatňovania práv vedľajšieho účastníka vylúčil možnosť dať sa právne zastúpiť odporuje zákonom Slovenskej republiky a predpisom Európskej únie. Za odporujúce zásade rovnosti podmienok v súdnom procese, zásade spravodlivosti súdneho procesu, ale aj dobrým mravom považuje to, aby žalobcovi so silným ekonomickým zázemím, ktorý žaluje spotrebiteľov obvykle žijúcich na hranici existenčného minima, o zaplatenie záväzkov z neplatných spotrebiteľských zmlúv bezpoplatkových a bezúročných úverov, súd priznával v týchto súdnych konaniach právo na náhradu trov právneho zastúpenia a občianskemu združeniu, pôsobiacemu v nepodnikateľskej sfére a konajúcemu vylúčená prospech spotrebiteľa, právo na náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal a tým mu de facto odňal základné procesné právo na zastúpenie advokátom. Súd prvého stupňa tak svojím postupom a nepriznaním náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi poprel rovnosť podmienok v súdnom konaní, zasiahol do procesných práv vedľajšieho účastníka a znemožnil mu tak reálny výkon úloh spotrebiteľského združenia vymedzených zákonom. V tomto smere poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. IV. ÚS 84/2014-31 zo dňa 23. mája 2014, ako i na nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. I. ÚS 3819/13 zo dňa 25. marca 2014. Poukázal na to, že vyjadrenie vedľajšieho účastníka obsahovalo argumentáciu k dôvodom podanej žaloby, a preto nie je možné tvrdiť, že úkon vedľajšieho účastníka nebol účelný. Vyjadrenie vedľajšieho účastníka tak neobsahovalo žiadne mylné skutočnosti, na základe ktorých žiadal žalobu zamietnuť, ale obsahovalo odôvodnené racionálne argumenty, pričom práve táto aktivita viedla k zamietnutiu prevažnej časti návrhu vo veci samej.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu vedľajšieho účastníka navrhol uznesenie súdu prvého stupňa potvrdiť. Mal za to, že trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka neboli vynaložené účelne na uplatňovanie alebo bránenie práva žalovanej. V tomto smere poukázal na judikatúru viacerých súdov (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 2. 2010, sp. zn. 4MCdo/21/2009, rozhodnutie Krajského súdu Žiliny zo dňa 22. 7. 2013, sp. zn. 5Co/280/2013, nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 25. 7. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12). Poukázal na to, že súdy sú pri rozhodovaní o náhrade trov konania povinné prihliadať najmä na účel súdneho konania, ktorým je poskytovanie ochrany subjektívnym právam. Uviedol, že jediné dva úkony vo veci, ktoré vedľajší účastník urobil, bolo jeho oznámenie o vstupe do konania a jeho vyjadrenie zo dňa 2. 9. 2014, v ktorom namietal absenciu náležitostí úverovej zmluvy. Oznámenie o vstupe do konania nepredstavuje účelne vynaložené trovy konania, vzhľadom na jeho „paušálnosť“, keď vedľajší účastník v tomto smere používa len jeden všeobecný typ podania „použiteľný“, na všetky obdobné prípady, pričom vo všetkých týchto podaniach mení len údaje, týkajúce sa príslušného súdneho konania. Napokon poukázal na to, že vedľajší účastník je združením založeným na ochranu spotrebiteľa, a preto možno dôvodne predpokladať pomoc združenia na tento účel založeného, a nie od zástupcu združenia, pričom ak sa združenie rozhodne využiť služby advokáta, malo by náklady na právne zastúpenie znášať samo.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 93 ods. 2 O. s. p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 4 O. s. p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník.

V zmysle citovaného ust. § 93 ods. 4 O. s. p. má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Za predpokladu, že účastníkovi konania, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje, vznikne právo na náhradu trov konania, môže byť náhrada trov konania priznaná aj samotnému vedľajšiemu účastníkovi. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že súd prvého stupňa zastavil konanie, z dôvodu, že žalobca vzal pred začatím pojednávania vo veci samej podaním zo dňa 16. 1. 2015 žalobu v celom rozsahu späť bez uvedenia dôvodu. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca procesne zaviniel zastavenie konania, žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania podľa § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p., a preto nebol správny postup súdu prvého stupňa, keď o trovách účastníkov rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (tento výrok však nebol odvolaním napadnutý). Analogicky podľa § 93 ods. 4 O. s. p. právo na náhradu trov konania vzniklo súčasne aj vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej, ktorý do konania vstúpil podaním zo dňa 23. 05. 2014 (č. I. 23).

Podľa ust. § 25 ods. 1 O. s. p. si účastník, ako zástupcu, môže vždy zvoliť advokáta. Keďže vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva ako účastník, môže sa aj vedľajší účastník dať v konaní zastupovať advokátom. Toto právo vedľajšieho účastníka nepopiera ani súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia. V prípade, že si účastník zvolí ako svojho zástupcu advokáta, však musí počítať aj so vznikom trov, keďže advokát má právo na úhradu svojich primeraných a opodstatnených nákladov. Je pravdou, že v prejednávanej veci vzniklo v zmysle § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p. žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, súd však pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania musí vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených účastníkom, ako to v prejednávanej veci správne posudzoval aj súd prvého stupňa, čo nepochybne vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia, hoci súd prvého stupňa nesprávne túto účelnosť právne posudzoval s odkazom na ust. §150 ods. 1 O. s. p., ktoré však vychádza z existencie dôvodov osobitného zreteľa a nie z účelnosti vynaložených trov. Toto pochybenie súdu prvého stupňa však nemalo vplyv na správnosť záverov súdu prvého stupňa, ktorým náhradu trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi nepriznal. Účelnosťou je potrebné rozumieť vlastnosť, ktorá sleduje naplnenie cieľa. Opodstatnená je v prípade, že vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Vzhľadom na zmysel ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov konania je súd povinný posudzovať účelnosť pri každom úkone právnej služby samostatne.

Odvolačný súd je zhodne so súdom prvého stupňa toho názoru, že trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, nemožno považovať za trovy potrebné na účelne uplatňovanie práva. Paušálny vstup Spotrebiteľského združenia OSA do všetkých konaní, v ktorých vystupujú ako žalobcovia týmto združením označené subjekty, bez ohľadu na stav konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť úkonov vedľajšieho účastníka, nepovažuje odvolací súd za dôkaz o vôli tohto združenia naplniť cieľ, pre ktorý bolo toto združenie založené. V predmetnej veci Spotrebiteľské združenie OSA súčasne s oznámením o vstupe do konania požiadalo súd prvého stupňa o doručenie žaloby a jej príloh. Z toho je zrejmé, že v čase vstupu do konania toto združenie nepoznalo ani predmet sporu a do konania vstúpilo iba na tom základe, že zrejme podľa toho, kto je vo veci žalobcom, usúdilo, že ide o spotrebiteľskú vec. Odvolací súd predovšetkým poukazuje na to, že vedľajší účastník vstúpil do konania ako profesná organizácia na ochranu spotrebiteľa z vlastného podnetu (bez toho, aby sa so žalovanou kontaktoval) a splnomocnil na svoje zastupovanie advokátsku kanceláriu, hoci z podstaty svojej existencie musí byť schopný poskytnúť sám právnu pomoc v súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Za stavu, keď vedľajší účastník sám poskytuje ochranu spotrebiteľom (keď na tento účel bol zriadený), nemožno považovať trovy právneho zastúpenia ktoré mu vznikli, za trovy účelne vynaložené. Za účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia nie je možné považovať prípady, keď sám vedľajší účastník má zriadené právne oddelenie s cieľom poskytovať právnu ochranu spotrebiteľovi. Aj vedľajší účastník má nepochybne právo byť zastúpený právnym zástupcom v konaní, ale ak predmetom jeho činnosti je poskytovanie právnej ochrany spotrebiteľom v súdnych konaniach (a teda ak svoju činnosť vykonáva prostredníctvom ním zvoleného právneho zástupcu), je na ňom, aby trovy právneho

zastúpenia znášal sám. V opačnom prípade by existencia a činnosť tohto združenia postrádala zmysel, keďže žalovaný by si mohol sám zvoliť právneho zástupcu.

Pokiaľ ide o námietku existencie neprijateľných zmluvných podmienok v úverovej zmluve uzavretej medzi účastníkmi (resp. bezúročnosť a bezpoplatkovosť tohto úveru) na ktoré vedľajší účastník poukazoval vo svojom vyjadrení zo dňa 02. 09. 2014 a ktorá argumentácia podľa neho viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby, odvolací súd uvádza, že na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok (a tým aj ich neplatnosť) prihliada v spotrebiteľských sporoch súd ex offio (a rovnako tak na bezúročnosť a bezpoplatkovosť takéhoto úveru) a teda samotný súd v takomto konaní poskytuje slabšej strane (spotrebiteľovi) dostatočnú záruku toho, že jeho práva a oprávnené záujmy budú v konaní náležite (aj bez pomoci spotrebiteľského združenia) chránené. Uvedenému postupu súdu korešpondujú jeho viaceré povinnosti upravené napr. v ust. § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 153 ods. 3, 4 O. s. p., § 3 ods. 3, a predovšetkým v ust. §5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Právne bezvýznamná je aj odvolacia námietka vedľajšieho účastníka, že odporuje zásade rovnosti podmienok v súdnom procese, zásade spravodlivosti súdneho procesu, ale aj dobrým mravom, aby žalobcovi so silným ekonomickým zázemím súd priznával právo na náhradu trov právneho zastúpenia a občianskemu združeniu, pôsobiacemu v nepodnikateľskej sfére a konajúcemu výlučne na prospech spotrebiteľa, právo na náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd prvého stupňa v prejednávanej veci nerozhodoval o náhrade trov konania žalobcu, keďže jemu právo na náhradu trov konania nevzniklo, a preto sa ani nezaoberal účelnosťou ním vynaložených trov konania. V prípade, ak by aj toto právo žalobcovi vzniklo, priznanie ním účelne vynaložených trov konania nemôže byť porušením zásady rovnosti účastníkov konania ani iných zásad občianskeho súdneho konania. Ako bolo uvedené vyššie, odvolací súd aj súd prvého stupňa majú za to, že aj vedľajší účastník sa môže dať zastúpiť advokátom a pri splnení zákonných predpokladov môže aj jemu vzniknúť právo na náhradu trov konania, ako tomu bolo aj v prejednávanej veci. Samotná náhrada trov konania mu však nebola priznaná, pretože trovy vynaložené vedľajším účastníkom súd prvého stupňa ani odvolací súd nepovažovali za účelné.

Napokon na prejednávajúcu vec nie je možné použiť ani závery nálezu Ústavného súdu SR, č. k. IV. ÚS 84/2014-31 zo dňa 23. 5. 2014, keďže v tejto veci už samotný vedľajší účastník (nie hlavný účastník) bol zriadený za účelom poskytovania ochrany spotrebiteľom, a preto jeho ďalšie zastupovanie advokátom (za účelom výkonu tej istej činnosti ako samotné združenie) je z tohto pohľadu nadbytočné.

Z týchto dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou súd prvého stupňa nepriznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Výroky napadnutého uznesenia, ktorými súd prvého stupňa zastavil konanie, žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania a rozhodol o vrátení súdneho poplatku žalobcovi, neboli napadnuté odvolaním a nadobudli právoplatnosť.

Žalobca mal v odvolacom konaní úspech. Napriek tomu mu odvolací súd nemohol priznať náhradu trov voči vedľajšiemu účastníkovi. Povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania by totiž bolo možné uložiť vedľajšiemu účastníkovi iba spolu so žalovanou. Odvolací súd však nevidí žiadny dôvod uložiť žalovanej povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania za situácie, keď vznik týchto trov zavinil vedľajší účastník nedôvodným odvolaním, ktoré navyše podal bez vedomia a súhlasu žalovanej (§ 150 ods. 1, v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.). Súčasne odvolací súd poukazuje na to, že žalobca vedie viacero sporov rovnakého druhu, pričom mu musí byť známe, že uplatňované nároky sa opierajú o neprijateľné zmluvné podmienky. Napriek tomu naďalej podáva žaloby, v ktorých si uplatňuje takéto nároky. Odvolací súd pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania prihliadol aj na túto skutočnosť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.